

THEORY AND HISTORY OF LAW AND STATE

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-1>

INSTITUTIONALIZATION OF INTEGRATED PUBLIC MANAGEMENT SYSTEMS IN THE CONDITIONS OF REFORMS

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНИХ СИСТЕМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РЕФОРМ

Bashtannyk V. V.

*Doctor of Sciences in Public
Administration, Professor, Professor of
the Department of Public Administration
and Local Self-Government
National Technical University
"Dnipro Polytechnic"
Dnipro, Ukraine*

Баштанник В. В.

*доктор наук з державного
управління, професор, професор
кафедри державного управління
і місцевого самоврядування
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

Сучасний формат євроінтеграційної політики України базується на концептуальній схемі, що включає декілька етапів. Перший етап – визначення організаційно-правових засад трансформації інтеграційної політики України як сучасної національної держави в умовах напрацювання багатосторонньої зовнішньополітичної концепції. Другий етап – визначення організаційних засад державної політики раціоналізації членства в міжнародних економічних утвореннях та ефективному захисту національних економічних інтересів в межах співпраці з іншими країнами. Дана теза реалізується шляхом вирішення таких завдань: забезпечення преференційних процедур для окремих груп товарів національного виробництва; створення сприятливих умов для формування ефективної національної економічної системи; раціоналізація економічної співпраці з урахуванням принципу «чотирьох свобод».

Третій етап – ствердження в Україні імперативу євроінтеграційної політики, перш за все, у форматі створення спеціальних державних інститутів та формування механізмів суспільної підтримки інтеграційних процесів. Забезпечення такого завдання можливе

шляхом: формалізації завдань державної інтеграційної політики, репрезентованої Главою держави – Президентом України, з чітким визначенням завдань органів влади всіх рівнів відповідно до міжнародних угод України з ЄС, що на сучасному етапі реалізуються в межах політичних ініціатив ЄС; ініціюванням з боку Президента України широкого національного обговорення питання членства в ЄС;

– представлення Президентом України позиції Української Держави щодо членства в ЄС на рівні європейських країн та інститутів ЄС.

Саме тому доцільно звернути увагу на сутність трансформаційного процесу в державному управлінні. Відповідно до європейських традицій, сучасне публічне управління як відкрита система забезпечує організаційно-регулюючий вплив держави на суспільно-політичні процеси з метою забезпечення стабільного прогнозованого розвитку всіх суб'єктів владних відносин та дотримання демократичних норм взаємовідносин інститутів влади в суспільстві. Аналіз європейського досвіду організації публічного управління дозволяє уточнити поняття «інтегровані системи публічного управління». Характер, структура, форми та особливості взаємовідносин в інтегрованій системі публічного управління (ІСПУ) реально віддзеркалюють цілі суб'єктів суспільної взаємодії, намагання до змін, систему зв'язків, тенденції поведінки, забезпечують визначеність, послідовність та наступність державно-політичного курсу.

У такому форматі сформовано складну адміністративну систему на наднаціональному рівні (наприклад, Європейську інтегровану систему публічного управління – адміністративну систему, що складається з автономних підсистем (національних адміністративних систем), які в інтегративному поєднанні формують наддержавний (європейський) адміністративний простір. Європейський адміністративний простір (ЄАП) регулюється як власними правовими нормами, так і нормами права наднаціональних утворень; характеризується наявністю вертикально-інтегрованих інститутів управління; визначається як багаторівнева та складається з самостійних легітимно утворених елементів (інститутів, інших структур); базується на принципах наднаціоналізму, міжурядовості, федералізму, субсидіарності, децентралізації, деконцентрації, делегування тощо. Слід відзначити, що публічне управління інтегрує соціальне управління, регулювання суспільних відносин та організацію державної влади. Системний вплив держави на суспільні відносини більшість науковців розглядає як поєднання двох складових – політичного управління та адміністрування. У такому прояві спостерігаємо дихотомію сучасного

управління суспільним розвитком, що пов'язано із політичною сутністю держави як інституту влади, і водночас, раціоналізацією владних відносин, динамікою політичних процесів, політичними трансформаціями, у тому числі і під впливом зовнішніх чинників. Саме тому політичний аспект влади детермінує державну владу як реальну спроможність суспільного суб'єкта проводити свою волю у державній політиці та правових нормах, наголошуючи на інтегративній ролі державної влади у суспільстві та ролі державних структур у процесі становлення громадянського суспільства.

Сучасну систему демократичного врядування цілком вмотивовано слід детермінувати як інструмент забезпечення існування держави, досягнення її цілей. При цьому публічна влада, й загалом, система публічного управління на рівні національної держави здатна впливати на суспільні процеси, поведінку окремих соціальних груп за допомогою спеціальних органів і установ як складових частин єдиного механізму влади. Визначення системи управління як організованого, регулюючого та інтегрованого впливу на суспільну та групову життєдіяльність, що здійснюється безпосередньо чи опосередковано – через державу, самоврядні структури, партії – дозволяє детермінувати публічне управління як цілеспрямований, організаційний, системний вплив політичної влади на життєдіяльність суспільства. Визначальним суб'єктом такого управління у межах суспільних взаємовідносин вважаємо орган публічної влади – складову частину державного апарату, групу осіб чи особу, наділені законодавчо встановленими владними повноваженнями для виконання завдань і функцій управління.

Механізми взаємодії суспільства і влади у процесі прийняття рішень нині не публічні та досить хаотичні, канали впливу на органи державної влади монополізовані наймогутнішими групами тиску, велика кількість громадських рухів та організацій не мають можливості донести свої інтереси до влади. У той же час, на даному етапі розвитку країн пострадянського простору особливої ваги набуває тенденція тісного взаємозв'язку адміністративної реформи та євроінтеграційних процесів, впровадження норм суспільно-політичних відносин, систематизованих у критеріях на вступ до ЄС. Критерії, що інтегрують економічні, політичні та соціальні свободи, одночасно виступають напрямками удосконалення суспільних відносин, визначають стратегію реформ публічного управління, формують умови політичного діалогу.